

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені В. Н. КАРАЗІНА
АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

- 1. Назва навчальної дисципліни** - Психологія, педагогіка, освітні технології вищої освіти
- 2. Вид (статус) навчальної дисципліни** – обов’язкова
- 3. Освітній рівень** – третій (освітньо-науковий) рівень
- 4. Галузь знань** – В – Культура, мистецтво, гуманітарні науки
- 5. Спеціальність** – В11 Філологія

6. Мета навчальної дисципліни: формування в аспірантів здатності до інноваційної педагогічно-організаційної діяльності у закладах вищої освіти шляхом розвитку високого рівня їх професійної культури. Дисципліна сприяє оволодінню загальними принципами та методами психологічних і педагогічних наук, їх усвідомленому застосуванню в освітньому процесі та власних наукових дослідженнях у сфері вищої освіти.

7. Завдання навчальної дисципліни:

Завданням вивчення дисципліни «Психологія, педагогіка, освітні технології вищої освіти» є сформувати цілісне уявлення про сучасні теорії та концепції педагогіки і психології вищої школи; розвинути здатність до критичного аналізу освітнього процесу та освітньої політики в контексті трансформацій української та світової вищої освіти; опанувати принципи, методи та інструменти організації ефективного навчання дорослих; ознайомитися з інноваційними освітніми технологіями; сформувати навички педагогічного проектування, фасилітації навчання, оцінювання результатів та рефлексивного вдосконалення власної викладацької практики.

8. Зміст навчальної дисципліни:

Тема 1. Вступ до курсу. Загальні основи педагогіки, психології та педагогічної інноватики.

Предмет, функції та структура сучасної педагогіки. Основні педагогічні категорії: навчання, виховання, розвиток, освітній процес, педагогічна взаємодія. Освіта в умовах трансформації: академічна автономія, цілі сталого розвитку, нова освітня парадигма. Основні напрями сучасної психології. Психологічні закономірності навчання дорослих, мотивація та саморефлексія в академічному середовищі. Поняття «інновація» в освіті, види педагогічних інновацій. Цифровізація, змішані формати, відкриті ресурси як складники педагогічної інноватики. Викладач як науковець, фасилітатор, тьютор, ментор.

Тема 2. Тенденції розвитку вищої освіти в Україні у контексті Болонського процесу.

Цінності та принципи Європейського простору вищої освіти (ЄПВО). Студентоцентроване навчання. Компетентнісний підхід в освіті. Забезпечення якості освіти. Діджиталізація освіти. Розвиток міждисциплінарних освітніх програм та мікрокваліфікацій. Інтернаціоналізація вищої освіти.

Тема 3. Структура та особливості освітнього процесу у вищій школі.

Нормативно-правова основа організації освітнього процесу у ЗВО. Структура вищої освіти в Україні відповідно до Європейської рамки кваліфікацій. Освітні програми: розроблення, структура, результати навчання. Організація студентоцентрованого освітнього процесу. Забезпечення якості освітнього процесу.

Тема 4. Психолого-педагогічні особливості навчання здобувачів освіти різного віку.

Психологічні особливості навчання здобувачів освіти різного віку. Диференціація та індивідуалізація навчання відповідно до соціальних і особистісних потреб здобувачів освіти. Методи, форми і засоби навчання, найбільш ефективні для здійснення якісної підготовки

здобувачів освіти. Формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти. Мотивація здобувачів освіти. Особливості покоління Z та Alpha. Міжвікові взаємодії та кооперативне навчання. Психолого-педагогічні виклики в умовах війни, міграції та змін.

Тема 5. Педагогічний дизайн заняття у вищій школі.

Поняття педагогічного дизайну: сутність, цілі та функції. Основні етапи педагогічного дизайну навчального заняття. Моделі педагогічного дизайну (ADDIE, 5E, модель Ганьє, SAM). Цифрові інструменти в педагогічному дизайні. Актуальні виклики та перспективи педагогічного дизайну. Універсальний дизайн навчання. Адаптація до онлайн та змішаного навчання.

Тема 6. Сучасні технології навчання здобувачів вищої освіти.

Поняття та класифікація освітніх технологій. Відмінності між методами, формами і технологіями навчання. Проєктне навчання (Project-Based Learning). Проблемно-орієнтоване навчання (Problem-Based Learning). Технологія змішаного навчання (Blended Learning). Перевернуте навчання (Flipped Classroom). Мікронавчання (Microlearning). Навчання у співпраці (Collaborative Learning). Мобільне навчання. Цифрові технології та онлайн-інструменти. Освітні технології в умовах невизначеності та війни. Виклики та перспективи впровадження сучасних технологій.

9. Пререквізити: ОК1 Філософські засади наукового пізнання.

10 Очікувані результати навчання:

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

- ПРН1. Знати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, на засадах вільного і критичного мислення розуміти теоретичні й практичні проблеми, виокремлювати наукові лакуни та бачити перспективи їх дослідження.
- ПРН2. Знати науковий доробок учених України і харківської лінгвістичної школи; цінувати, зберігати, поширювати їхні здобутки і творчо застосовувати у власних розвідках.
- ПРН3. Формулювати робочі гіпотези для поглиблення й розширення наукових досліджень; генерувати та обґрунтовувати власні наукові концепції; застосовувати оригінальні та нестандартні підходи в науковій, освітній, професійній і соціокультурній діяльності.
- ПРН4. Обирати адекватну методологію дослідження в сфері германістики, літературознавства, перекладознавства, застосовувати сучасні методи збору та аналізу даних, розробляти послідовні стратегії їх опрацювання в умовах наукової невизначеності, що потребує інноваційних підходів і прогнозування.
- ПРН7. Організовувати викладання філологічних дисциплін у закладах вищої освіти з урахуванням сучасних освітніх завдань і принципів; наукових, нормативних вимог і методичних підходів; застосовувати різноманітні форми контролю та оцінювання ефективності навчальної діяльності студентів.
- ПРН8. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність; формувати і реалізовувати стратегію професійного вдосконалення та безперервного саморозвитку протягом життя, зокрема через опанування soft skills.
- ПРН9. Усвідомлювати та впроваджувати принципи громадянського суспільства, цілі сталого розвитку ООН; дотримуватися цінностей класичного університету в науковій, професійній, культурній та громадській діяльності в Україні та світі. Викладання навчальної дисципліни забезпечує формування у здобувача вищої освіти загальних і спеціальних компетентностей і досягнення результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти.

Викладання навчальної дисципліни забезпечує формування у здобувача вищої освіти загальних і спеціальних компетентностей і досягнення результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти. Зокрема:

Загальних компетентностей

- ЗК 4. Здатність до роботи в команді дослідників і професіоналів-практиків для розв'язання наукових завдань у вітчизняному та міжнародному академічному середовищі; володіння високим рівнем логічного мислення та розвиненими soft skills.
- ЗК 8. Здатність до критичної самооцінки, безперервного професійного розвитку й навчання протягом життя, зокрема в суміжних галузях знань, а також до продовження наукових досліджень на здобуття наукового ступеня доктора наук.
- ЗК 9. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні й наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної сфери, її місця та зв'язків з іншими науками.

Спеціальних (фахових) компетентностей

- ФК 3. Здатність генерувати наукову проблему, формулювати робочу гіпотезу дослідження, що передбачає критичне переосмислення існуючих знань та створення нових, зокрема на засадах міждисциплінарного підходу.
- ФК 4. Здатність розв'язувати сформульовану наукову проблему, створювати обґрунтовані теоретичні моделі досліджуваних феноменів, застосовувати сучасні методологічні підходи, інструменти та методи аналізу, а також залучати дані міждисциплінарних досліджень, зокрема в умовах, що потребують нових стратегічних рішень.
- ФК 6. Глибоке розуміння, збереження, творчий розвиток і популяризація ключових досягнень українських і харківських науковців-філологів, зокрема в галузях германістики, зарубіжної літератури та перекладознавства.
- ФК 8. Здатність інтегрувати результати власних філологічних досліджень у професійну діяльність викладача закладу вищої освіти, літературознавця, перекладознавця чи редактора.
- ФК 9. Здатність дотримуватися норм наукової етики та принципів академічної доброчесності у науково-дослідницькій, науково-педагогічній та інноваційній професійній діяльності у сфері філології.

11. Обсяг навчальної дисципліни: 3 кредитів ЄКТС (90 годин)

денна форма : лекцій – 24 год., семінарські заняття – 12 годин, самостійна робота – 54 год.

заочна форма: лекцій – 8 год., практичних – 2 годин, самостійна робота – 80 год.

12. Форма контролю: Екзамен (3 семестр).

Інформація про викладача: доктор філософії, заступник директора ННІ «Академія вчительства» Тетяна ГОЛОВАТЕНКО, e-mail: holovatenko@karazin.ua